

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Н. А., Савчук С. В., Пушкар Н. С. (2023). Організація освітньої діяльності в умовах змішаного навчання для майбутніх вчителів початкових класів. *Інноваційна педагогіка*, 55(1), 37–40.
2. Баштовенко О., Станєва С. (2021). Проблеми організації дистанційного навчання з фізичної культури в закладах освіти. *Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки*, 53, 9–22.
3. Вихляєв Ю. М. (2018). Неформальна фізкультурна освіта. *Інноваційні технології фізичного виховання студентів*, 11–21.
4. Гавришко С. Г., Гвоздецька С. В., Приходько І. М. (2023). Сучасна система фізичного виховання у ЗВО. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 8(168), 29–32.
5. Гуртова Т.В., Пономарьов С.В. (2022). Фізичне виховання як чинник здоров'язбереження студентів в умовах дистанційного навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 5(150), 35–39.
6. Мозолєв О. М. (2022). Фізичне виховання студентів в період впровадження дистанційної та змішаної форм навчання. *Scientific Collection «InterConf»*, 118, 339–344.

Дягилева О. С.

*Херсонська державна морська академія
(Херсон, Україна)*

Юрженко А. Ю.

*Херсонська державна морська академія
(Херсон, Україна)*

Пазяк А. С.

*Херсонська державна морська академія
(Херсон, Україна)*

ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ФІЛОСОФІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ

У сучасному світі зростаюча увага приділяється проблемам екології та природоохорони, і це стосується не лише цивільного суспільства, а й військово-морської сфери. Зміцнення обороноздатності, закріпленій у Конституції курс країни на вступ до ЄС і НАТО, актуалізував проблему модернізації освітньої галузі щодо підготовки випускників ЗВО морського профілю (Попроцький, 2020). Дидактичні засади формування екологічної компетентності включають в себе стратегії та методи навчання, спрямовані на розширення знань, умінь і навичок стосовно екології і природоохорони у контексті морської сфери (Yurzhenko et al., 2023).

Умови воєнного стану ставлять перед освітніми закладами особливі завдання щодо формування екологічної компетентності. Ситуація вимагає специфічних дидактичних підходів та засобів для забезпечення ефективного навчання курсантів (Дягилева та ін., 2023). Завдання морських закладів освіти полягає не лише в тому, щоб навчити їх навичкам мореплавства, але і підготувати до ролі відповідальних фахівців морської галузі, які беруть участь у вирішенні сучасних екологічних проблем. Важливо ознайомити курсантів з рядом конкретних екологічних проблем, які стосуються морського середовища та впливу людини на нього.

Однією з ключових дидактичних засад формування екологічної компетентності є інтердисциплінарний підхід. Морська сфера об'єднує багато галузей знань, і для розуміння її впливу на довкілля необхідно охопити різні аспекти. Викладачі повинні сприяти створенню у студентів глибокого розуміння міждисциплінарних взаємозв'язків між хімією, географією, океанологією, соціологією, філософією та технічними науками. (Рябуха, 2019).

Під час вивчення дисципліни «Морська англійська мова» здобувачі вищої освіти формують екологічну компетентність протягом вивчення окремих модулів, присвячених морському середовищу, міжнародним конвенціям, екологічним аспектам морського життя, тощо. Загальна мета полягає в тому, щоб курсанти отримали не лише знання англійської мови, але й розуміння екологічних аспектів морського середовища та здатність розв'язувати пов'язані з ними проблеми.

Під час вивчення дисципліни «Філософія» необхідно здійснювати розгляд філософських аспектів екологічних проблем, таких як природа людини, відповідальність перед природою, етика відношення до навколишнього середовища. Важливим аспектом формування екологічної компетентності є підвищення екологічної свідомості студентів. Заняття у свою чергу повинні сприяти розвитку еко-етичних цінностей, які надихатимуть випускників діяти в інтересах екологічної сталості. Це може включати в себе обговорення моральних аспектів екологічних проблем, етичних норм поведінки з навколишнім середовищем та важливість бережливого використання природних ресурсів, дискусії, проекти, практичні вправи та лабораторні роботи, вивчення конкретних випадків забруднення морських вод і вирішення екологічних проблем зокрема. Так, практичні заняття відіграють важливу роль у формуванні у майбутніх моряків свідомості щодо екологічних проблем і сприяють їхньому відчуттю відповідальності за морське середовище. Взаємодія з екологічними проблемами через практичні заняття допомагає майбутнім фахівцям морської галузі не лише набути знань, але й розвивати навички, які допоможуть їм стати більш ефективними агентами змін у сфері охорони природи. Важливо надати студентам можливість самостійно аналізувати та шукати рішення для конкретних ситуацій, що сприяє розвитку їхньої екологічної свідомості.

Також важливо враховувати глобальний характер проблем екології в морській сфері. Курсанти мають розуміти, що зміни в морському середовищі впливають на весь світ, і тому вони повинні бути готові співпрацювати з міжнародними організаціями та урядами країн для розв'язання екологічних проблем.

Під час проходження плавальної практики та практичний досвід у морському середовищі допомагають студентам зрозуміти реальні виклики, з якими стикаються моряки щодо збереження морського середовища. Вони мають можливість бачити на власні очі екологічні проблеми та навчатися заходам для їхнього вирішення.

Активна участь у проектах і ініціативах з охорони морської природи може сприяти формуванню екологічної етики. Це може включати в себе волонтерську роботу, розробку та участь в екологічних проектах, акціях. Формування екологічної етики та відповідального ставлення до морської природи важливе для збереження морського середовища і забезпечення сталого розвитку морської галузі. Херсонська державна морська академія як підписант Талуарської декларації рухається у напрямі сталого розвитку, основою якого є рівновага між економічними та екологічними інтересами суспільства. Так, наприклад, одним із кроків, що забезпечило виконання положень декларації, була проведена екологічна акція «Пошук НЕскарбів», яку працівники й курсанти академії провели у липні 2021 року. Водлази ХДМА та ДСНС протягом кількох годин очищали дно річки Дніпро від пластикових пакетів та іншого бруду. Курсанти займалися сортуванням на березі. Акція мала на меті привернути увагу громадськості до проблем, пов'язаних з охороною та відтворенням водних ресурсів. Учасники екологічної акції продемонстрували мешканцям міста наслідки низької культури поводження з побутовими відходами й недбалого ставлення до водойм, звернули увагу на надмірне використання поліетиленових пакетів.

Використання сучасних інформаційних технологій та віртуального навчання є важливим інструментом для створення інтерактивних та пізнавальних навчальних середовищ

у процесі формування екологічної компетентності у випускників ЗВО морського профілю. Віртуальні лабораторії дозволяють курсантам проводити екологічні дослідження та спостереження в електронному форматі. Вони можуть вивчати екосистеми, спостерігати вплив різних факторів на природу та аналізувати дані, що робить навчання більш захопливим та пізнавальним.

Розробка спеціалізованих веб-платформ та курсів з екологічної тематики дозволяє викладачам та курсантам отримувати доступ до актуальної інформації та матеріалів. Інтерактивні завдання, відеоуроки, тести та форуми для обговорення сприяють активному навчанню та обміну знаннями.

VR технології дозволяють створити імерсивне навчання, де курсанти можуть поринути у віртуальні екосистеми та досліджувати їхні характеристики. Вони можуть спостерігати морське життя, вивчати океанічні явища, а також виконувати симуляції для розв'язання екологічних проблем.

Соціальні мережі та платформи для співпраці дозволяють створити спільноти, де курсанти можуть ділитися знаннями, ідеями та досвідом з іншими однодумцями. Це сприяє активному обговоренню екологічних питань і розвитку колективних ініціатив для збереження природи.

Завдяки використанню сучасних інформаційних технологій та віртуального навчання, формування екологічної компетентності у випускників ЗВО морського профілю стає цікавим та ефективним процесом. Це допомагає підготувати нове покоління фахівців морської галузі, які розуміють важливість збереження навколишнього середовища та готові внести свій внесок у розв'язання екологічних проблем нашого часу.

Таким чином, формування екологічної компетентності у випускників морських закладів освіти вимагає інтегрованого підходу, який поєднує теоретичні знання з практичними навичками та підкреслює важливість охорони морського середовища для сталого розвитку морської галузі. Викладачі та освітні заклади повинні активно працювати над вдосконаленням дидактичних методів та програм, щоб готувати випускників, здатних до відповідальної діяльності у морській сфері, зберігаючи природні ресурси та довкілля для майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Yurzhenko, A. Y., Leshchenko, A., & Paziak, A. S. (2023). The specifics of training specialists in the transport industry under martial law.
2. Дягилева, О. С., Юрженко, А. Ю., & Пазяк, А. С. (2023). Проблеми розвитку морської освіти в умовах воєнного стану.
3. Попроцький, І. С. (2020). Підготовка військового моряка в Румунії та Болгарії як сучасний досвід вдосконалення освітнього процесу в Україні. *НАУКОВИЙ ВІСНИК*, 126, 125.
4. Рябуха, І. М. (2019). Тенденції розвитку морської освіти в Україні (друга половина XVIII–початок XXI століття) (Doctoral dissertation).

Замахіна С. П.

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
(Полтава, Україна)*

ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПІДЛІТКІВ

Формування та розвиток гармонійної, соціально активної особистості є важливим напрямком освітньої політики України. Підвищена увага вчених до психологічних